

פרוטוקול מס' 27

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
מיום ד', ב' בניסן תש"ל - 8.4.70, שעה 8.30

נכחו:

חברי הוועדה:

י.ש. בן-מאיר - היו"ר
ש.ז. אברמוב
א. אנקוריין
ד. ארזי
י. ארידור
ג. האוזנר
ב. הלוי
א. עופר
ש. פרידמן
י. קורן
י.ה. קלינגהופר

מזמנים:

א. ידין - המשנה ליועץ המשפטי לממשלה
א. דמביץ - סגן הממונה על ניסוח החוק ועל
הרשומות
ש. ודהפטיג - משרד המשפטים
י. היבנר - משרד הפנים
א. שפט - משרד הפנים

מזכירת הוועדה: ד. מלחי

רשמה: ח. ביתן

סדר היום:

- א) אישור נוסח משולב לחוק שירות המדינה (גימלאות) - סיכומי ועדת משנה.
- ב) נוסח משולב לחוק לתיקון דיני העונשין (דרכי ענישה) - העברה לוועדת משנה.
- ג) אישור תקנות לפי חוק מרשם האוכלוסין.
- ד) חוק דיני החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשכ"ט - 1969 (סעיף 7).

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

(א) אישור נוסח משולב לחוק שירות המדינה (גמלאות) - סיומי ועדת משנה

רשות הדיבור ליושב ראש ועדת המשנה.

מ. ביבי:

אדוני היושב ראש, חברי הוועדה. ועדת המשנה הקדישה לחוק זה מספר ישיבות ולא מצאה שינויים בנוסח המשולב, פרט לשינויים בטגנון ובמבנה כסובן. פרקים מסויימים נבנו בצורה שונה ויש גם שינויי טגנון לא מעטים שבהדרכתו של מר שלי נתקבלו על דעת הוועדה. דבר נוסף שהיה בנוסח משולב זה הוא ריכוז כל ההוראות הנוגעות לגננות, למשל, בפרק אחד. הוראות שהיו בבחינת הוראות מעבר ותחילת תוקף תורגמו לתאריכים או למועדים, כי כל התאריכים האלה ידועים כבר.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

סעיפי מעבר בוטלו לגמרי ואין צורך בהם.

מ. ביבי:

לגבי קביעת מועד הפרסום ותחילת התוקף הודיע לי מר דמביץ הנוקר שהוא בתקש להחיש ככל האפשר את כניסת החוק לתקפו ותחילת התוקף ב-1 באוגוסט. ולכן מוצע שמועד הפרסום יהיה ה-17 באפריל.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

אם הכוונה להחיש את כניסת החוק לתקפו, מוצע לדחות זאת עד אוגוסט?

מ. ביבי:

- כי יש צורך בהכנת טפסים חדשים, וזה הפקסיפום שהם יכולים לעשות. הם היו רוצים לעשות זאת הרבה לפני-כן אלא שיש גם צורך בזמן סביר.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

אני מבין שאם אין התנגדות יכתב התאריך 1 באוגוסט בסעיף 11.

י.ה. קלינגהופר:

אני מבקש לכתוב גם את התאריך העברי.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

למעשה איננו מחליטים על יום הפרסום.

א. דמביץ:

לפי החוק צריך לקבוע זאת.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

אם כן, הנוסח המשולב ייכנס לתקפו ב-1.8.70, כח"כ תפוז חש"ל והפרסום יהיה בשבוע הבא.

אני מודה ליושב ראש ועדת המשנה ולחבריה על העבודה המהירה, וחזקה גם הטובה, שהם עשו בקשר לחוק זה.

(ב) נוסח משולב לחוק לתיקון דיני העונשין (דרכי ענישה) - העברה לוועדת משנה

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

נתקבל מכתב מפלא מקום שר המשפטים בו הוא מבקש להעביר לוועדת החוקה, חוק ומשפט את החוק לתיקון דיני העונשין (דרכי ענישה) - נוסח משולב, לפי סעיף 16(ד) לפקודת סדרי השלטון והמשפט. האם יש איזהושים, מר דמביץ?

א. דמביץ:

יהיה שם חידוש מענין והוועדה תצטרך לתת עליו את הדעת. כשיש סעיפי עונשין בתקנות נוהגים אנו בשנים האחרונות לכתוב כי דינו של העבריין הוא קנס על סך מסויים או מאטר לתקופה מסויימת ואיננו מוסיפים "או שניהם כאחד" בהסתמך על ההוראה בחוק לתיקון דיני העונשין (דרכי ענישה), שאם נאמרו הדברים לחלופין, מתפרש הדבר גם בצורה מצטברת. דא עקא כתוב בסעיפים אלה "חוק" ולא "חיקוק" ובכל אופן יש ספק אם יכולים אנו לכתוב כאן "חיקוק". ייתכן שנצטרך להשאיר את הפלה "חוק" ולהבין שכוונתה של פלה זו, כפי שהיא משתמעת מההקשר, היא חיקוק, או שנחשוב שפא היה כדאי לתקן את החוק, וזו ההצעה המרחיקה לכת יותר.

א. דמביץ:

ענין זה היה לפני הוועדה הפייעצת. בכל אופן נראה לי שהשאלה המטשית היכולה לעורר ענין של חריגה מהמסכות לפי סעיף 16 היא שאלה זו.

י.ה. קלינגהופר:

אני חושב שזו שאלה נכבדה מאוד. אם כתוב באותו סעיף שאליו התייחס פר דמביץ "חוק", איני חושב שהוועדה תוכל להחליף פלה זו ב"חיקוק" שוב לא יהיה כיסוי לסעיפי עונשין שבתקנות. לפי הגדרה ברורה מאוד בפקודת הפרשנות "חוק" אינו כולל תקנות כי אם רק חוק שנתקבל בכנסת, לרבות פקודות מזמן המנדט או פקודות של מועצת המדינה הזמנית, אלא אם הפלה "חוק" כתובה בחיקוק שנתקבל לפני ה-1.1.54, היינו לפני תחילתה של פקודת הפרשנות, נוסח חדש. בפקרים כאלה מפרשים את הפלה בסובן הרחב של דין, כלומר, בסובן עוד יותר רחב מחיקוק, אבל כיוון שהחוק לתיקון דיני העונשין (דרכי ענישה) נתקבל אחרי תאריך זה צריך להשאיר "חוק".

אני מעיר זאת לא כדי להסיר את הוועדה באי-אלו תאודיות או פירושים, אלא משום שאני חושב כי במקביל לדיון בוועדת המשנה בדאשות חבר-הכנסת ביבי צריך לדאוג להכנסת תיקון בחוק לתיקון דיני העונשין (דרכי ענישה). אני מציע שנייעץ למשרד המשפטים לדאוג לתיקון קל וטכני כזה, או שיורשה לחברי הכנסת להציע הצעת חוק פרטית, כסובן, אם זה יתקבל בסבר פנים במשרד המשפטים. אני מציע שדבר זה ייעשה במקביל לעבודת ועדת המשנה, כי זה רצוי לדעתי להחליף את הפלה "חוק" ב"חיקוק".

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

הענין הובא לתשומת ליבו של ד"ר יזין, וחברי הכנסת יעקבו אחרי ענין זה.

א. ידין:

משרד המשפטים לא יקדים את התיקון לסיכום בוועדת המשנה, כי ייתכן שוועדת המשנה תתגבר על ענין זה.

י.ה. קלינגהופר:

אבקש את יושב ראש ועדת המשנה להזמין אותי לישיבה בה תידון טוגיה זג.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

הענין הוא שאין לחרוג מסמכות, ואני מבקש את ד"ר ידין לבדוק בכל זאת את הדבר מבחינה משפטית ולראות אם אין צורך בתיקון חוק. בכל אופן זה ענין נכבד, ואני מניח שוועדת המשנה, אשר תחליט מה שתחליט, תביא את הענין לפליאה.

הוחלט: להעביר את החוק לתיקון דיני העונשין (דרכי ענישה) - נוסח משולב לוועדת המשנה בדאשות של חבר-הכנסת ביבי.

ג. אישור תקנות לפי חוק מרשם האוכלוסין

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

לפי סעיף 47 כל תקנה של שר הפנים לביצוע החוק, כולל תקנות בלבר אגרות, טעונה אישור של ועדת החוקה, חוק ומשפט. ידוע לי שענין האגרות עובר דרך ועדה בין-משרדית לאגרות ונדמה לי שהיושב ראש הוא נציג האוצר.

פ. ביבי:

מה הסיבות שהניעו את משרד הפנים להציע שינויים אלה באגרות?

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

נאמר לי על-ידי משרד הפנים שתקנות אלה באות כיוון שיש גרעון גדול בתקציב המדינה וכיוון שרוצים להעלות את הכל.

פ. ביבי:

בכמה מעריכים את ההכנסות הנוספות מהעלאת האגרות?

ד. ארזי:

אני מבקש לשמוע מנציגי משרד הפנים מה תהיה ההכנסה בעקבות שינויים אלה. אם מדובר בפליון לירות תוספת, למשל, אוטר שלא כדאי להנהיג שינויים אלה, אך אם זה יכניס 10 פליון לירות, אחשוב שהדבר כדאי.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

אני מציע להשאיר את הכל כמות שהוא ורק לגבי בקשה ראשונה למתן תעודת לידה אציע לא להעלות את האגרה כיוון שאנו רוצים לעודד את הילודה במדינה. אם יש בקשה ראשונה לתעודת לידה, פירוש הדבר שנולד ילד בוסף, והלוואי שיהיו הרבה בקשות כאלה.

י.ה. סלינגהופר:

בתקנות שלפנינו יש לא רק ענין כספי ולא רק ענין משפטי. אני, למשל, מבקש לדעת גם מדוע מבחינים בתקנות החדשות בין שני סוגי בקשות לגבי תעודת לידה ותעודת זהות: בקשה ראשונה ובקשה שנייה. הבקשה השנייה לתעודת זהות כבר עולה יותר מכפליים מהראשונה.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

אם כן, השאלות הן: א) מדוע באה ההפרדה בין בקשה ראשונה לבין בקשה שנייה לגבי תעודת לידה ותעודת זהות; ב) כמה צריכות להכניס העלאות אלה ביחד וכל סעיף בנפרד ואם הצד שווה בנזק הסלך.

א. אנטוריון:

מדוע באה הגדלה זו מ-3 לירות ל-5 לירות לגבי בקשה לתעודת חיים?

י. היבנר:

שאלו כאן מדוע מעלים את האגרות, ולמעשה אותה השאלה שאלנו גם אנחנו, כי נתבקשנו על-ידי מסדר האוצר להציע העלאה כללית של כל האגרות. הבינונו - ונדמה לי שמתר לי לגלות זאת כאן - שאין לנו כל היסוסים לגבי שום שירות מהשירותים הנ"ל אלא להיפך; אנו מצוים כאילו להעלות את האגרות. עמדה לפנינו דק השאלה לפי איזה שיעור ולפי איזה הגיון להעלות את האגרות לגבי כל אחד מהשירותים המנויים כאן, ואנסה לומר מה היה ההגיון בכך פחות או יותר.

קודם כל רצוני לומר שהתעודה הראשונה חיונית ודרושה לקהל יותר מהשירות הנוסף, שבא בדרך-כלל בעקבות רשלנותו של התושב אשר איבד את המסמך המקורי שהיה בידו. לכן הפודנו גם לגבי תעודת לידה וגם לגבי תעודת זהות בין המסמך הראשון לבין המסמך הנוסף הניתן לאחר אבדן המסמך הראשון או התבלותו.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

את המסמך הראשון חייבים להוציא.

י. היבנר:

זה אמור לגבי תעודת זהות בלבד, כי אין חובה להוציא תעודת לידה.

יש גם דבר נוסף. בהזדמנות זו רצינו גם לא להקל כל כך על קבלת תעודת לידה ראשונה, וזאת משום שלאור השכלול בתעודת הזהות כיום, בה רשומים ילדים על פרטיהם העקריים, אין כמעט צורך שהאיש יטריח את עצמו ויעסיק את הפקידות שלנו בהוצאת תעודת לידה, אם אינו צריך אותה לאלתר.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

לשם מה באים לבקש תעודת לידה?

י. היבנר:

אנשים חושבים שטוב שתהיה להם גם תעודת לידה. אם יש גופים הדורשים תעודת לידה, אנו מתקשרים אליהם ומבקשים שהם יסתפקו בתעודת זהות. הסברנו מדוע עומדים אנו כל כך על רישום מדויק בתעודת זהות - זה כדי שלאיש לא יהיו אלף ואחד מסמכים, והרישום בתעודת זהות בא במידה רבה במקום תעודת לידה.

א. עופר:

בכל זאת יש תעודות זהות רבות בהן לא רשומים הילדים.

י. היבנר:

לדעתי, לא. החל מ-1949-1950 נרשמו תמיד הילדים בתעודות הזהות של ההורים. כשנולד הילד בבית-החולים מקבלים תלוש ואחר-כך באים ההורים אלינו ורשמים את הילד.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

לאמור, תעודת לידה ראשונה אדם צריך לקבל באופן יוצא מן הכלל ולפי רצונו.

י. היבנר: - או מתוך לוקסוס. זה לגבי תעודת ראשונה, ואם כך לגבי תעודת ראשונה, הרי תעודת נוספת היא לדעתנו סופר-לוקסוס, ואם זה סופר-לוקסוס, שישלם האיש 3 לירות.

היו"ר י.ש. בן-מאיר: אם בקשה ראשונה יש לה מקום דק במקרים גדידים, ולא כל אדם שנולד לו ילד ושהכנסתו קטנה יצטרך להוציא תעודת לידה, מדוע לא ישלם האיש 5 לירות עבור בקשה נוספת, שהיא לדעתך סופר-לוקסוס, הבאה בעקבות רשלנות ואיבוד המסמך הראשון?

י. היבנר: לו היה מדובר במסמך אחר ולא בתעודת לידה, אולי לא היו לנו ההיסוסים האלה, אבל כשמדובר בתעודת לידה, אם אדם בא ומבקש תעודת נוספת, זה מראה שאין זה דבר שעלה סתם כך על דעתו, ועל כן לא רצינו להעלות את המחיר עד כדי כך. תעודת לידה היא מאוד בסיסית, אם אדם רוצה אותה כדי לנסוע לחוץ-לארץ. מפני זה לא היה נראה לנו שצריך להעלות את האגרה מלידה אחת לחמש.

היו"ר י.ש. בן-מאיר: אחת מהשתיים: או שתעודת הלידה הראשונה הלכה לאיבוד ועל כן מוגשת בקשה נוספת, ואני חושב שאדם הנותן למסמך ללכת לאיבוד צריך לשלם עבור זה; או שיייתכן שהוא רוצה להשתמש בתעודת הנוספת גם לרעה. אני שואל את אנשי משרד הפנים אם הם דואגים בכלל לכך שתהיה חותמת אשר תראה כי התעודה היא תעודת לידה נוספת.

י. היבנר: - לא.

היו"ר י.ש. בן-מאיר: אם כן, אני מביא לתשומת לבכם שהיו מבריחים ילדים או מבוגרים על-ידי פספורטים אחרים, ותעודת לידה נוספת מסייעת לדברים כאלה. אני מתאר לי שגם את יוסלה הבריחו בזמנו על-ידי קומבינציות כאלה. יכול להיות ניצול לרעה ולכן אני מציע למשרד הפנים לשקול אם לא רצוי להשתמש בחותמת שתאמר כי התעודה היא העתק או תעודה נוספת.

י. היבנר: נדמה לי שההסבר שנתתי לגבי תעודת לידה ראשונה ונוספת חל גם לגבי תעודת זהות. כאן רוצה אני לומר שמתקבל מאוד על הדעת שכעבור זמן קצר נבוא ונבקש דווקא לגבי אלה, שפג תקפה של תעודת הזהות שלהם בעקבות החיקוק שמכינים כעת, לא תחול ההעלאה אם רוצים אנו להכניס היום הוראה נוספת בחוק האומרת כי שר הפנים רשאי להכריז על תעודות שהוצאו לפני שבע או עשר שנים כעל תעודות שפג תקפן, לא נרצה להכות את הקהל משני צדדים.

היו"ר י.ש. בן-מאיר: מדוע לא לכלול את זה בפסיקה (3) ולהוסיף לשם כך בסוף הפסיקה - כולל תעודות שפג תקפן?

י. היבנר: בזמן שנכתבו תקנות אלה לא יכולנו להכניס תקנה זו, כי העניין היה בחיקוק. אני מסכימה להצעה זו של היושב ראש, אבל הייתי רוצה שסגן שר הפנים יידע על כך. דיברנו כבר על נקודה זו במשרד הפנים, ואני מוכנה בהחלט להסכים לתוספת זו, אלא שלמען הסדר הייתי רוצה שסגן שר הפנים יידע על כך.

היו"ר י.ש. בן-מאיר: אם יש הסכמה לכך, נביע משאלה לפני משרד הפנים שבפסיקה (3) הדנה בבקשה ראשונה לתעודת זהות ייווסף שזה כולל גם מתן תעודת זהות חדשה כתוצאה מכך שתעודת הזהות הקיימת פג תקפה. אם פג תקפה של התעודה, והאיש חייב לקבל תעודה אחרת, הרי זה כמו בקשה ראשונה.

י. היבנר: אשר לבקשה לחיפוש שם ומען, חשבנו שגם לולא בא הדרישה להעלות את האגרות, הלידה האחת שנקבעה לפני עשר-חמש עשרה שנים כבר אינה אותה לידה, והעבודה המושקעת כיום בחיפו מען - אם כי יודעים אנו שהעבודה אינה צריכה להיות תמיד ביחס שווה לאגרות אינה עומדת בשום יחס לעבודה שנעשתה לפני עשר שנים כשהאגרה הייתה לידה אחת

נשאלה שאלה בקשר למתן העתק או תמצית, והתשובה היא שבקשות אלה באות בדרך-כלל משני סוגי אנשים - פונים בבקשה כזאת אנשים הרוצים לקבל פיצויים מגרמניה, ודבר זה יפה גם לגבי תעודות חיים - וגם

י. הינבר:

לגבי טובות הנאה אחרות בחוץ-לארץ. חשבנו שאנשים אלה יכולים בהחלט לעמוד בהוצאה כזאת, מה גם שנוטריון מבקש תשלום גדול פי-שלושה אם לא יותר. חשבנו שדווקא לגבי אנשים אלה ההעלאה אינה קובעת כל כך.

א. אנסוריון: נדמה לי שנוטריון לוקח 5-6 לירות בלבד.

היו"ר י.ש. בן-טאיר: גם אם הנוטריון לוקח 6 לירות, זה כפול מהסכום הנקבע כאן.

י.ה. קלינגהופר: איך נוהגת הקונסוליה הגרמנית בתל-אביב, האם היא גובה איזו אגרה?

י. הינבר: לא, אבל דעתה אינה נוחה כשפונה אליה מישהו והיא בדרך-כלל שולחת אותו אלינו, אלא אם היא רואה שאלה אנשים נכיים.

י.ה. קלינגהופר: שמעתי שגם הקונסוליה האוסטרית אינה גובה אגרה, ואם קונסוליה זרה משחררת אנשים מהאגרה מתוך כך שהם קרבנות רדיפות הנאצים, מדוע יגבו השלטונות שלנו אגרה ואף יעלו אותה עכשיו ל-5 לירות? אני מבין את השיקול שכנגד, שהרי הרנסות מתבטאות לפעמים בסכומים די ניכרים והאיש יוכל לשלם 5 לירות, אך מאידך גיסא יש גם שיקול של השוואה עם היחס של נציגויות זרות לענין. את זה אני מעלה רק לשיקול.

היו"ר י.ש. בן-טאיר: מה מספרן של בקשות כאלה בשנה?

י. הינבר: לאחר שסיימתי את הצגת הסיבות אעבור למספרים, אולם איני אחראית במאת האחוזים למספרים אלה, כי אני מוסרת אותם מתוך זכרוני ונסיוני. בקשות ראשונות לתעודת לידה יש כ-30,000 בשנה, בעוד שנולדים כ-60,000 ילדים בשנה. כלומר, בקשה זו באה ממחצית ההורים. ייתכן שמספר בקשות אלה מתקרב ל-40,000. מעיף זה יכניס 40,000 לירות נוספות. המספר הממוצע של בקשות תעודת לידה נוספת מגיע לכ-20,000 לשנה, וסעיף זה מתבטא בהכנסה נוספת של 30,000 לירות. בקשה ראשונה למתן תעודת זהות - כ-60,000 לשנה, וכאן יש הכנסה משוערת של 60,000 לירות נוספות. מספר הבקשות לתעודת זהות נוספת מגיע לכ-70,000 וההכנסה המצופה היא 280,000 ל"ל לשנה. מספר הבקשות לחיפוש שם ומען - כ-10,000, וזה מתבטא בהכנסה משוערת של 10,000 לירות נוספות. מספר הבקשות לשנה למתן העתק או תמצית מן הרישום במרשם - כ-30,000; הכנסה נוספת - 120,000 לירות. בפסיקה (7) בתקנות לא חל שינוי וגם קודם היתה האגרה 3 לירות. מספר הבקשות למתן תעודת יחיים - 30,000; הכנסה משוערת - 120,000 לירות; מספר הבקשות למתן תעודת פטירה - 40,000, וכאן אני מציינת שלא הבחנו בין בקשה ראשונה לבין בקשה שנייה. הדרישה לתעודות פטירה גדולה מהדרישה לתעודות לידה ואפשר לצפות להכנסה נוספת של 60,000 לירות. בסך-הכל אנו חושבים שנגיע להכנסה נוספת של כ-3/4 מליון לירות.

א. אנסוריון: אני מציע שנעמוד על שינוי שני מעיפים - איני מערער על העלאת האגרה על בקשה ראשונה לתעודת לידה, אך לא נראה לי שנדרוש יותר עבור תעודת לידה נוספת. הגב' הינבר אמרה שיש כ-20,000 בקשות נוספות לשנה, וזה אומר שאנשים נזקקים לתעודת לידה נוספת. לא נראית לי הצורה בה העמיד היושב ראש את הדברים, לפיה אדם המבקש תעודה נוספת זומם כנראה משהו.

היו"ר י.ש. בן-טאיר: לא אמרתי זאת. אמרתי רק שעלול להיות ניצול לרעה.

א. אנסוריון: אם אדם לוקח על עצמו את הטרחה הזאת, כנראה, התעודה נחוצה לו.

י.ה. קלינגהופר: יש גם פטור או הנחה.

א. אנסוריון: אבוד תעודה אינו ענין של רשלנות. קורה שאדם מאבד תעודה, האם צריך להעניש אותו בגלל זה?

א. אנקוריון:

הסעיף הנוסף שאני מציע לעמוד על שינויו הוא בקשה למתן תעודת חיים. בקשות אלה נדרשות לצרכי ענין הפיזיים מגרמניה או מאוסטריה, ומאוד לא נראה לי שאנחנו עוד נעלה את האגרה הקיימת בעוד שהקונסוליות אינן דורשות אגרה. לכן כל הפריט הזה צריך לעמוד בסימן שאלה, אך כיוון שכבר היה כתוב בתקנות הקיימות לא ארחיק לכת עד כדי העלאת הצעה למחוק אותו כליל, אבל אציע לא להעלות לפחות את האגרה הקיימת.

מ. ביבי:

אני מתנגד להעלאת האגרה על תעודת לידה, כי איני רוצה להכביד על משפחות הילדים הנולדים. אם 50% מההורים מבקשים תעודות לידה, סימן שהם נזקקים להן ואינם עושים זאת רק כדי לשמור את התעודות לעצמם.

י. קורן:

אני מושב שצדק חבר-הכנסת קלינגהופר בהערותו לגבי בקשה למתן תעודת חיים, ובדמה לי שענין זה חודג ממסגרת החישוב הכספי. אגב אורחא רצוני לציין שכל ההעלאות האלה אינן מסתכסות אף לא במליון לירות.

י.ה. קלינגהופר:

נביח שאדם שינה את שמו, וזה ענין שכיח. האם משרד הפנים נותן לו תעודת לידה אחרת עם השם החדש?

י.הינברג:

תעודת הלידה משקפת את המצב בזמן הלידה. אם האיש רוצה לציין מעבר לדף שביום מסויים שינה את שמו, אנו מטביעים חותמת. בעד זה אין גובים אגרה.

י.ה. קלינגהופר:

אם האיש בא ומבקש שינויים על יסוד תעודת נישואין, האם גם זה חינם?

י.הינברג:

שינויים בעשים חינם ותיקונים עולים 3 לירות. כלומר, שינוי מצב נכון למצב נכון אחר אינו עולה כסף.

י.ה. קלינגהופר:

בהתחשב בכך שיש לפחות קטגוריה אחת שלגביה יש לא רק שיקול כספי כי אם גם שיקול נוסף והוא שהם קרבנות הנאצים, אני מעלה, כחומר למחשבה, את השאלה אם לא רצוי לא להגביל את האפשרות של הפחתה או ויתור על האגרה בתקנה 8(א)(1) רק למצב החומרי. זה יכול לשמש חומר למחשבה לתיקון שיבוא אי-פעם. רצוי שבציגי משרד הפנים ירשמו לפנייהם את שאלת הכדאיות של תיקון תקנה 8(א)(1) כדי שתהיה גם התחשבות בנסיבות אחרות שאינן נעוצות דווקא במצב החומרי של האדם.

א. שפט:

הקושי יהיה, כמובן, הקריטריונים.

י.ה. קלינגהופר:

אפשר לדבר על נסיבות מיוחדות או לנסח את הענין בכל צורה אחרת, ובלבד שהדבר יפתח פתח קצת יותר רחב. ייתכן שאדם יש לו דנטה קטנה מאוד מסוד לביטוח לאומי בחוץ לארץ.

א. שפט:

ענין זה ייכנס לשיקול של המצב החומרי.

י.ה. קלינגהופר:

בביטוח בדבר זיקנה יש גם שיקול סוציאלי ולא רק חומרי. אולי בהרהור נוסף תמצאו טעם לתקן זאת.

היו"ר י.ש. בן-מאיר:

אולי אפשר לדבר על מצבו הסוציאלי של האיש.

א. שפט:

מביטוח כזה עלול להתקבל הרושם שמדובר במקרה סוציאלי, ואני מניח שאינכם רוצים בזה. למשל,

היו"ר י.ש. בן-מאיר:

אני מבין שחבר-הכנסת קלינגהופר מתכוון, לאנשים שלא חלו עליהם מס-הכנסה ולמצבים כאלה שצריך להתחשב בהם.

אפשר אולי לכתוב בתקנה 8(א)(1) - או מנסיונות
אחרות המצדיקות לדעת משרד הפנים את ההפחתה

י.ה. קלינגהופר:

או הפטור.

זה באמר לתשומת לב משרד הפנים.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

מה שאנו ממליצים הוא להוסיף בפריט (3) שזה
כולל תעודות זהות שפג תקפן. אני מבקש שנזכור שענין זה של האגרות עבר
את הוועדה הבין משרדית. נכון שמדובר בסכום של 3/4 מליון לירות בלבד,
אך במצב של המדינה כיום זה סכום די ניכר. אשר לפריט (1) שאליו התייחס
חבר-הכנסת ביבי, גם אני התייחסתי לנקודה זו, אך מאחר שנאמר לנו כי אין
חובה להוציא תעודת לידה ושזה כבר כלול בתקציב, חשבתי שמוטב לא להצטט שינוי.

אשר לפריט (6) בדבר בקשה למתן העתק או תמצית
מן הרישום במרשם, אין שום צורך שאדם יפנה למשרד הפנים והוא יכול ללכת
לשגרירות הזרה, אך נראה שהשגרירות אינה אדיבה כל כך בענין זה. היא אמנם
לא גובה אגרה, אך היא מפנה אנשים למשרד הפנים או לנוטריון, והעובדה
שיש 30,000 בקשות כאלה בשנה מוכיחה שבכל זאת פונים למשרד הפנים. לו
אפשר היה לקבל זאת בחינם אצל השגרירות הגרמנית, לא היו פונים למשרד
הפנים. שנית, אצל נוטריון עולה הדבר יותר כסף, והעבודה שמספק משרד
הפנים בענין זה הבה ביותר. אם זכור לכם הדבר, בדיונים בעבר, כשעלתה השאלה
מדוע יש פיגור במתן שירותים מסויימים כגון פספורטים, הייתה התשובה בכל
פעם שיש מחסור בכוח-אדם, ואחד הנימוקים למחסור בכוח-אדם היה סעיף זה,
שלגביו אומר האוצר - אולי גם בצדק - שאינו רוצה לתת כוח-אדם בוסף.
אם איני טועה, מבקש משרד הפנים בכל פעם ומעורר לפנות לנוטריון,
אולם הם באים למשרד הפנים, ומשרד הפנים נותן את השירות. למעשה, איני
יודע אם משרד הפנים צריך בכלל לתת שירות זה. לכן, אם אין התנגדות
בוועדה, אני מציע שנאשר את התקנות כמות שהן עם משאלה - ואני חושב
שמשאלה של הוועדה צריכים להתחשב בה - שבפיסקה (1) תישאר האגרה בסך של
לידה אחת ולא תועלה ל-2 לירות. אם כי ענין זה עבר כבר דרך הוועדה
הבין משרדית, אני חושב שאם הוועדה עומדת בתוקף על שינוי קטן זה - ולא
מדובר בסכום גדול - יש סמכות למשרד הפנים להתחשב בכך. זה ענין פסיכולוגי
יותר, כי אנו מעוניינים בעידוד הילודה.

אפילו זה סימלי זה חשוב.

מ. ביבי:

אני תומך בזה בהחלט. אשר לבקשה נוספת

ר. ארזי:

לתעודת זהות, נדמה לי שיש כאן חוסר
פרופורציה כי מ-1ל"י מעלים ל-5ל"י, ואנו מוכרחים להתחשב גם בצד הפסיכולוגי

בפריט זה מדובר בהכנסה נוספת של 280,000

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

לירות, שהיא סכום די ניכר. למעשה על-ידי

המשאלה שהבענו ושאיני מניח כי תתקבל הורדנו את הסכום לגבי חלק גדול,

כי תעודות שפג תקפן יהיו מבחינת האגרה כמו התעודה הראשונה.

י.ה. קלינגהופר:

בוסף לכך הכריכה של תעודת הזהות עולה כסף

למדינה. אני חושב שזה עולה יותר מאשר 1ל"י

לאוצר.

אבי שמח שהיושב ראש הסכים להצעה להשאיר

א. אנטוריון:

את האגרה בפיסקה (1) כמות שהיא ולא להעלותה

ל-2 לירות, וההצעה שהעליתי קודם היא שלא יהיה הכדל בין בקשה ראשונה

לבין בקשה שניה. כלומר, בקשה שניה לתעודת לידה לא תהיה שונה מבקשה

ראשונה מבחינת האגרה.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

אם כן, אנו מאשרים את התקנות שלפנינו בצירוף

שלוש בקשות: בפיסקה אחת תישאר האגרה 1ל"י

ולא תהיה העלאה ל-2ל"י; בפיסקה (2) בה מדובר על בקשה נוספת לתעודת

לידה תיקבע אגרה קטנה יותר של 2ל"י במקום 3ל"י; בפיסקה (3) ייווסף

שאם מדובר בתעודה שפג תקפה, תהיה הבקשה כמו הבקשה הראשונה.

י. הינברג:

למען הסדר הטוב אני מבקשת שהמשאלה לגבי

(3) תובא כהצעה של משרד הפנים, כי אנחנו

ביקשנו לאשר את זה.

היו"ר י.ש. בן-טאיר: - בסדר.

ר. ארזי:

מה אם מסדר הפנים לא ימלא את בקשתנו? אני שואל שאלה זו באופן כללי ולא דווקא בקשר לענין הנדון. לדעתי, אנו חייבים לקבל את תשובת שר הפנים ואיננו צריכים לאשר את התקנות כל זמן שאיננו מקבלים את התשובה. אם התשובה תהיה חיובית, ברור שהתקנות יאושרו, ואם לאו, זה צריך לבוא שוב לדיון.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

מה שאתה מציע, חבר-הכנסת ארזי, הוא פשוט מאוד: אם מסדר הפנים יקבל את בקשתנו הנמרצת, יהיה כבר אפשרי לעשרת ימיהם הרישום הברשומת, ואם לאו, יחזור ענין זה לדיון בוועדה ביום ב' במוקד.

ד) חוק דיני החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה)

סעיף 7

א. ידין:

נחבקשנו להכין נוסח ביניים ועל נוסח זה התקיים דיון בישיבה הקודמת. התוצאה מדיון זה היתה להכין נוסח אחר ובזה אני מגיש את הנוסח השני.

אתייחס תחילה לסעיף 7. הסיכום של הוועדה היה שהפרת חוזה נותנת עילה לביטולו רק אם היתה יסודות, ודבר זה כתוב עכשיו בסעיף קטן (א) בלי כל אותן התוספות שהיו בהצעות הקודמות. בסעיף קטן (ב) באה ההגדרה של "הפרה יסודית". הוצאתי הגדרה זו מסעיף ההגדרות וכללתי אותה כאן כי עניינה הוא רק בסעיף זה. ההגדרה מורכבת משני חלקים ומה שהשתנה בה הוא רק הסדר, כי התברר שהמבחן העיקרי הוא המבחן המופיע עתה בחלק הראשון. סעיף קטן (ג) חוזר גם הוא על מה שהיה כבר בהצעה הקודמת והוסכם. גם סעיף קטן (ד) אינו חדש וכבר דיברנו על כך שהדרישה הנוספת לקיום החוזה אינה נותנת זכות אבסולוטית לביטול החוזה, אך מצד אחר לא רצינו לסתום את הדרך לסענה שעל-ידי מתן ארכה ואי-קיום החוזה לאחר מתן הארכה הופכת הפרה שלא היתה יסודית להפרה יסודית.

סעיף 7(ג) בהצעה המקורית אמר שלאדם תהיה זכות לבטל את החוזה גם לאחר שדש את קיומו, והועלתה ההצעה לדון בנושא זה לא במסגרת סעיף 7 כי אם במסגרת סעיף 9 העוסק בלאו הכי בשאלה מה צריך ומה יכול לעשות אדם שיש לו זכות לבטל חוזה כדי להפעיל את הזכות הזאת.

הענין שהעסיק בעיקר את הוועדה בישיבה הקודמת היו המלים המופיעות בסוף סעיף 7(ב). השאלה היא אם לא צריך לתת אפשרות לש הפנים שלא להסכים לביטול החוזה אם בנסיבות הענין נעשה שימוש בלתי הוגן או בלתי סביר בזכות הנתונה לפי סעיף קטן (ג). שאלה זו זרה עם השאלה שהתעוררה כבר במסגרת הדיון על אכיפת החוזה, ובאותו דיון במסגרת סעיף 3(א)(4) הסכמנו שיהיה כתוב: "אם בנסיבות הענין האכילה תהיה בלתי צודקת. כיוון שהריכוך הזה של ההוראה המשפטית הנוקשה משותף גם לתרופה של אכיפת חוזה וגם לתרופה של ביטול החוזה אני מציע שנביא אותו בסעיף 2, שהוא סעיף הגג הדין בתרופות במשולב. בענין זה יש לפניכם שתי נוסחאות: "אין להפעיל זכות לתבוע אכיפת חוזה או זכות לבטל חוזה, אם בנסיבות הענין היתה הפעלתה בלתי צודקת", או - "היתה הפעלתה בניגוד לדרך מקובלת או לתום לב", ואני מבקש את הוועדה להחליט באיזו נוסחה היא בוחרת. אני מביא כאן את שתי הנוסחאות, כי גם בסעיף 3(א)(4) וגם בסעיף 7(ב) להצעה המקורית דובר על ענין הצדק, אומצד אחר - כפי שהסברתי בפעם הקודמת - בחוק המכר וגם בהצעות שאנו עומדים להביא בפני הוועדה בקרוב נדונה אותה בעיה אך לא במטבע הלשונית של צדק כי אם במטבע הלשונית של "בדרך מקובלת ובתום לב". חוק המכר אומר כי חייבים הנובעים מחוזה מכר יש לקיים בדרך מקובלת ובתום לב.

ג. האוזנר:

בחוק המכר כתוב "ובתום לב" וכאן מוצע לכתוב "או בתום לב".

א. ידין:

כאן די בכך שהדבר יהיה בניגוד לאחד מהשניים ושם מדובר על ניגוד לשני הדברים כדי להגיע

לתוצאה השלילית.

היו"ר י.ש. בן-מאיר:
החלטנו בסעיף 3(א)(4) שתהיה איזו הגבלה של צדק וגם בסעיף 7 ישנה הגבלה, וד"ר ידין מציע להביא הגבלה זו בצורה כוללת בסעיף 2 לחוק במקום לכתוב אותה בנפרד גם בסעיף 7 וגם בסעיף 3(א)(4). את העיקרון הזה אני מציע לאשר ואת ענין הניסוח להשאיר לקריאה השנייה.

למעשה נתקבלה כבר החלטה לגבי סעיפים קטנים
(א), (ב) ו-(ג).

א. אנקוריון:
האם נפל הרעיון שהפרה בלתי-יסודית יכולה ליהפך להפרה יסודית על-ידי ארכה?

היו"ר י.ש. בן-מאיר:
זה כתוב בסעיף קטן (ד).

א. אנקוריון:
מסעיף קטן (ד) לא ברור אם הכוונה להשאיר אפשרות זו. אני מבין מתוך סעיף קטן (ד) שההפרה יסודית, אך היאדם אינו מסהר לבטל את החוזה כי אם נותן בכל זאת ארכה, אך איני מבין מתוך זה שהפרה לא יסודית עלולה ליהפך ליסודית על-ידי הארכה.

היו"ר י.ש. בן-מאיר:
הבעיה היא אם מסכימים לרעיון שהביע חבר-הכנסת אנקוריון שהפרה שאינה יסודית תיהפך ליסודית על-ידי מתן ארכה.

ב. הלוי:
לפני שאשיב או אציע הצעה אקדים ואומר שקשה לפרש את הנוסח המוצע בסעיף קטן (ד). האם לא רצוי לקבוע כאן דבר חיובי במקום לפתוח את הסעיף במלים "אין בסעיף קטן (ב) כדי לשלול"? בהצעה הכחולה כתוב "היתה הפרת החוזה לא יסודית, זכאי הנפגע לבטל את החוזה אם נתן למפר ארכה...". לא נאמר ב(ד) גם מה יעשה את ההפרה ליסודית, וייתכן שזה נוסח כך בכוונה תחילה.

היו"ר י.ש. בן-מאיר:
השאלה היא אם חברי הוועדה בדעה שארכה נותנת עילה לביטול החוזה. כלומר, מקודם לא היתה עילה לביטול, כי ההפרה היתה לא יסודית, ועל-ידי הארכה יוצרים עילה הנותנת אפשרות לבטל את החוזה כאילו היתה הפרה יסודית.

ה צ ב ע ה

בעד הרעיון שהפרה שאינה יסודית תיהפך ליסודית על-ידי מתן ארכה - רוב
נגד - מיעוט
הרעיון שהפרה שאינה יסודית תיהפך ליסודית על-ידי מתן ארכה - נתקבל

המתייגות: לחבר-הכנסת י.ש. בן-מאיר.

היו"ר י.ש. בן-מאיר:
אם הרוב מסכים לרעיון זה, עומדת בעינה שאלתו של חבר-הכנסת הלוי האומר שסעיף קטן (ד) הולך רק עד חצי הדרך.

י.ה. קלינגהופר:
אני רוצה להפנות את תשומת לב חברי הוועדה שסעיף קטן (ד) יכול להתפרש כך - הפרה יסודית היא בעצם רק זאת שנקבעה ב(ב).

היו"ר י.ש. בן-מאיר:
נראה כאילו הפסיקה ההפרה היסודית להיות יסודית על-ידי מתן הארכה, ועל כן בא (ד) ואומר שהארכה אינה גורמת לכך.

י.ה. קלינגהופר:
אם יש הגדרה של "הפרה יסודית", צריך להבין מכך שההגדרה מסצה, והשאלה היא אם (ד) מבטל מיעוטי זה או שהוא מרחיב את הידיעה.

א. ידין:
הנוסח הקודם שהגשנו היה מנוסח בצורה חיובית. כפי שאמר חבר-הכנסת קלינגהופר, אם מגדירים ב(ב) הפרה יסודית מהי, אין כוללים את המקרה שהפרה שאינה יסודית הופכת ליסודית לאחר שניתנה ארכה ובכל זאת לא קויים החוזה, ואת זה צריך לכתוב ב(ד). כסובן, אפשר לעשות זאת תוך התייחסות לסעיף קטן (ב) ואפשר בלי

א. ידין:

התייחסות זו. אפשר ש(ד) יפתח במלים "הפרה יכול שתהפך ליסודית לאחר...".
כפי שהיה כתוב מקודם. כך תהיה התייחסות לסעיף קטן (א). איני רואה קושי
להביע ענין זה בלי התייחסות מפורשת ל(ב) ולחזור לנוסח הקודם. מדוע
כתוב "יכול שתהיה"? - כי לא רצינו לקבל את הרעיון שכל הפרה לא יסודית
תהיה ליסודית מכוח הדין, אלא רק כתוצאה סמתן הארכה ומאי-קיום החוזה
לאחר סתן הארכה.

נסיים נקודה זו בישיבה הבאה.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

הישיבה ננעלה בשעה 10.35.